

Hallintovaliokunta

Hallituksen vuosikertomus 2022

Tarkastusvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen vuosikertomus 2022 (K 2/2023 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan lausunnon antamista varten tarkastusvaliokunnalle. Määräaika: 29.9.2023.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- strategiapäällikkö Ari Evwaraye, sisäministeriö
- lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola, sisäministeriö
- erityisasiantuntija Suvi Pato-Oja, sisäministeriö
- poliisitarkastaja Seppo Sivula, sisäministeriö
- neuvotteleva virkamies Jukka Tukia, sisäministeriö
- finanssineuvos Ville-Veikko Ahonen, valtiovarainministeriö
- tietohallintoneuvos Marjukka Ala-Harja, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Hanna Talka, valtiovarainministeriö
- johtava asiantuntija Mira Sinkkonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- hallitusneuvos Jarmo Tiukkanen, työ- ja elinkeinoministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Johdanto

Hallintovaliokunta on arvioinut jäljempänä kutakin hallintovaliokunnan mietintöön perustuvaa, hallituksen vuosikertomukseen sisältyvää eduskunnan hyväksymää lausumaa ja ilmaissut kunkin lausuman kohdalla kantansa siitä, voidaanko lausuma poistaa vai onko se edelleen tarpeen säilyttää.

Valiokunnan lausunto HaVL 11/2023 vp

Tietosuojaan valvontaviranomaisen organisointi

HE 9/2018 vp — EV 108/2018 vp

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää, tulisiko tietosuojaan valvontaviranomaisen organisaatiota kehittää virastomuotoiseksi, ja tarvittaessa valmistelee asiasta lainsäädännön muutokset. Organisaatiota kehitettäessä tulee muiden seikkojen ohella ottaa huomioon hallinnollisten seuraamusmaksujen määrääminen viraston monijäsenisessä toimielimessä ja EU:n tietosuoja-asetuksen vaatimukset valvontaviranomaisen itsenäisyydestä ja riippumattomuudesta.

Oikeusministeriössä on valmisteltu hallinnonalan pienten ja toiminnallisesti itsenäisten erityisviranomaisten hallinnollisten tehtävien yhteen kokoamista siten, että hallinnonalalla toimivien erityisviranomaisten lainsäädäntöön ja kansainvälisiin säännöksiin pohjautuvaa varsin itsenäistä asemaa ei vaaranneta eikä niiden tehtäväkenttä tässä yhteydessä muuteta. Samalla viranomaiset, kuten tietosuojavaikuttetun toimisto, siirrettäisiin muodollisesti pois oikeusministeriön yhteydestä, mikä vahvistaisi niiden itsenäisyyttä ja riippumattomuutta ja lisäisi niiden rakenteellista etäisyyttä poliittisesti johdetusta ministeriöstä. Saadun selvityksen mukaan hallituksen esitys laiksi Oikeushallinnon erityisviranomaiset -virastosta on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2023.

Valiokunta katsoo, että lausuma tulee vielä säilyttää.

Nuohousta koskevan lainsäädännön muuttaminen

HE 64/2018 vp — EV 110/2018 vp

Eduskunta edellyttää, että hallitus tarkkaan seuraa nuohousta koskevan lainsäädännön uudistamisen vaikutuksia erityisesti paloturvallisuuteen sekä nuohouspalvelujen saatavuuteen, laatuun ja hintaan. Uudistuksen toimeenpanosta on annettava kirjallinen selvitys hallintovaliokunnalle vuoden 2021 loppuun mennessä. Lisäksi eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän, onko nuohousrekisterille jatkossa tarvetta sekä miten nuohouspalvelujen asiakas voi varmistaa, että palveluntarjoaja täyttää nuohoojan kelpoisuudelle asetetut vaatimukset.

Sisäministeriö on antanut 22.12.2021 hallintovaliokunnalle kirjallisen selvityksen nuohousuudistuksen toteutumisesta. Eduskunnalle annettu selvitys perustuu sisäministeriön asettaman nuohousuudistuksen seurantaryhmän (SM030:00/2018) seurantahavaintoihin sekä sisäministeriön Itä-Suomen yliopistolta tilaamaan selvitykseen nuohouksen säädösmuutosten vaikutuksista (Sisäministeriön julkaisuja 2021:30, Nuohousta koskevan sääntelyn uudistamisen jälkiseuranta). Rekisteritarpeiden arviointi on sisällytetty annettuun selvitykseen. Vuosikertomuksen mukaan nuohousuudistuksen toimeenpano on sujunut ennakoidusti. Rakennusten omistajat käyttävät nuohouspalveluja entiseen tapaan ja nuohouspalveluja on ollut saatavilla riittävästi. Nuohouspalvelujen käyttäjät ovat olleet yleensä tyytyväisiä saamaansa palveluun. Nuohouksen hinta on säilynyt kohtuullisena myös taajamien ulkopuolella. Selvityksen mukaan rakennusten nuohousta koskeva sääntely on toimivaa eikä tällä hetkellä ole tarvetta muuttaa pelastuslain sääntelyä.

Valiokunnan lausunto HaVL 11/2023 vp

Nuohousuudistuksen seurantaryhmän toimikausi on päättynyt 31.12.2021. Vuosikertomuksen mukaan sisäministeriö tulee edistämään nuohousta koskevaa viestintää ja nuohoukseen liittyvien toimijoiden yhteistyötä sekä seuraamaan nuohousuudistuksen pitkän aikavälin vaikutuksia muilla keinoilla.

Valiokunta katsoo, että lausuma voidaan poistaa.

Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa

HE 242/2018 vp — EV 318/2018 vp

Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa ja arvioi uuden poliisin henkilötietolainsäädännön toimeenpanoa, kiinnittäen huomiota muun ohella uuden käyttötarkoituksperusteisen sääntelyn toimivuuteen, henkilötietojen suojan toteutumiseen, vaikutuksiin poliisin ja muiden viranomaisten toimintaedellytyksiin sekä henkilötietojen käsittelyn valvontaan, ja laatii siitä seikkaperäisen selvityksen hallintovaliokunnalle vuoden 2021 loppuun mennessä.

Sisäministeriö on toimittanut hallintovaliokunnalle lausumassa edellytetyn selvityksen valiokunnan täsmentämässä aikataulussa 31.1.2022.

Asialla on yhtymäkohtia jäljempänä mainittuihin lausumiin HE 206/2020 vp — EV 81/2021 vp sekä HE 35/2021 vp — EV 92/2022 vp.

Valiokunta katsoo, että lausuma on tarpeen säilyttää.

Digi- ja väestötietoviraston toimialaa koskevien lakien muuttaminen

HE 10/2019 vp — EV 20/2019 vp

Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan Digi- ja väestötietoviraston laadukkaiden palvelujen saatavuuden turvaamisesta koko maassa ottaen huomioon muun muassa käyntiasioinnin tarpeet, tietoteknisen laitteiston tai käyttäjäosaamisen puutteet osalla väestöstä, ikääntymisestä tai sairauksista johtuva viranomaisasioinnin vaatiman toimintakyvyn aleneminen sekä kielellisten palvelujen saatavuuden tarpeet molemmilla kansalliskielillä ja saamen kielellä.

Vuosikertomuksessa on raportoitu lausuman johdosta toteutetuista toimenpiteistä. Valiokunta on lisäksi saanut valtiovarainministeriöltä tilannepäivityksen toimista, joilla Digi- ja väestötietovirastossa kehitetään käyntiasiointia, sähköistä asiointia, digitukea ja kielellisiä palveluita, sekä katsauksen viraston käsittelyaikoihin. Ministeriön mukaan lausumaan liittyvä Digi- ja väestötietoviraston palvelujen saatavuuden turvaaminen ei enää anna aiheutta erityistoimenpiteisiin, vaan sitä seurataan ja ohjataan osana viraston normaalia tulosohjausta.

Valiokunta katsoo, että lausuma voidaan poistaa.

Valiokunnan lausunto HaVL 11/2023 vp

Asetietojärjestelmän kehittäminen

HE 101/2019 vp — EV 2/2020 vp

1. Eduskunta edellyttää hallituksen ensisijaisesti huolehtivan siitä, että ennen ampuma-aselain 25 §:n voimaantuloa nyt säädettävän lain nojalla varmistutaan nykyisen tietojärjestelmän kehitystyöstä ja muista toimenpiteistä niin, ettei jää epävarmuutta aseturvallisuuden, elinkeinonharjoittajien tarpeiden ja oikeusturvan, asetietojärjestelmän eheyden ja luotettavuuden tai muiden asiassa merkityksellisten seikkojen suhteen; sekä

2. Eduskunta edellyttää hallituksen toissijaisesti antavan eduskunnalle hallituksen esityksen ampuma-aselain 25 §:n voimaantulon lykkäämisestä 1.11.2020 jälkeiseen ajankohtaan, mikäli edellä 1 kohdassa tarkoitettua varmuutta ei joiltakin osin ole.

Valiokunnan saaman tilanpäivityksen mukaan asetietojärjestelmän kehitystyö on joiltain osin viivästynyt. Yksityishenkilöiden lakisääteiset sähköisen asioinnin palvelut tulevat kuitenkin käyttöön suunnitellussa aikataulussa. Asetietojärjestelmän ensimmäisen tuotantojulkaisun arvioitu käyttöönottoajankohta siirtyy Poliisihallitukselta saadun arvion mukaan marraskuuhun 2025. Saadun selvityksen mukaan järjestelmän kehittäminen jatkuu hankemuotoisena vuosina 2025—2027, jotta tavoitteiden mukainen järjestelmä saadaan toteutettua. Hanketta on esitetty jatkettavaksi 30.6.2027 asti.

Valiokunta katsoo, että lausumat 1 ja 2 tulee kumpikin säilyttää.

Seksuaalirikoksesta Suomessa tuomitun oleskeluluvan peruuttaminen ja karkotus

KAA 5/2019 vp — EK 5/2021 vp

Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii seksuaalirikoksiin ja törkeisiin rikoksiin syylistyneiden ulkomaalaisten nopeasta ja tehokkaasta maasta poistamisesta sekä varmistaa muutoinkin kansalaisten turvallisuuden tunteen, rikosten uhrien ja asianosaisen itsensä oikeusturvan parantamiseksi entistä sujuvammat käsittelyprosessit rikosasioissa sekä antaa hallintovaliokunnalle selvityksen tehdyistä toimenpiteistä ja niiden tuloksista vuoden 2022 syysistuntokauden alkuun mennessä.

Sisäministeriö on 9.9.2022 antanut hallintovaliokunnalle selvityksen kansalaisaloitetta KAA 5/2019 vp koskeneeseen eduskunnan lausumaan liittyen seksuaalirikoksesta Suomessa tuomitun oleskeluluvan peruuttamiseen ja karkotukseen. Selvityksessä kuvataan tarkemmin karkottamista koskevaa lainsäädäntökehystä ja käytäntöä, kuten kolmansien maiden keskeistä roolia palautusten toimimattomuudessa. Eduskunnan lausuman pohjalta ei ole toteutettu lainsäädäntömuutoksia.

Lisäksi valiokunta on vuoden 2022 vuosikertomuksen käsittelyn yhteydessä saanut oikeusministeriöltä päivityksen toimenpiteistä, joilla on tarkoitus parantaa rikosten uhrien asemaa rikosprosessissa sekä sujuvoittaa ja nopeuttaa rikosasioiden käsittelyprosesseja.

Valiokunnan lausunto HaVL 11/2023 vp

Valiokunnalle esitetyn selvityksen mukaan pääministeri Orpon hallitusohjelmaan sisältyy muun muassa seuraava kirjaus viimeistään kevätkaudella 2024 eduskunnalle tuotavasta ulkomaalaislain muutosesityksestä: ”Kansainvälisen suojelun asema lakkautetaan, siihen perustuva oleskelulupa poistetaan ja asetetaan maahantulokielto, jos henkilö syyllistyy Suomessa vakavaan rikokseen, joka vaarantaa yleistä järjestystä ja turvallisuutta tai jos henkilö vaarantaa kansallista turvallisuutta. Palautuskieltoa ei loukata.”

Selvityksen mukaan sisäministeriössä on asetettu hanke, jossa toteutetaan muun muassa yllä viitattu suojeluaseman lakkauttamista koskeva hallitusohjelman kirjaus. Selvityksen mukaan hanketyö on aloitettu. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa kevätistuntokaudella 2024, tavoitteena on maaliskuu.

Hallitusohjelmaan sisältyy osana vapaaehtoisen paluun ja maasta poistumisen pakettia seuraava kirjaus: ”Mahdollistetaan henkilön säilöönnotto yleisen järjestyksen ja turvallisuuden perusteella ja säilöönnoton jatkaminen 12 kuukauden ajan nykyisen kuuden kuukauden sijaan. Lisätään säilöönnoton mahdollisuuksia vakaviin rikoksiin syyllistyneille.”

Saadun selvityksen mukaan sisäministeriössä on perusteilla säilöönnottoa ja maahantulokiellon määräämistä koskeva ulkomaalaislain muutoshanke. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2024.

Valiokunta toteaa, että hallitusohjelmassa on myös karkotukseen liittyviä kirjauksia, kuten esimerkiksi ”Selvitetään käännättämis- ja karkottamispäätösten muutoksenhaun rajaaminen yhteen valitusasteeseen.” ja ”Otetaan käyttöön lain sallimat käännättämiset ja karkotukset tehokkaasti muutoksenhakuvaiheessa niissä tilanteissa, joissa toimeenpanoa ei ole oikeuden päätöksellä kielletty.”.

Valiokunta katsoo, että lausuma tulee säilyttää.

Passirekisterin ja henkilökorttirekisterin biometristen tietojen käyttäminen rikostorjunnassa

HE 206/2020 vp — EV 81/2021 vp

1. Eduskunta edellyttää, että sisäministeriö selvittää oikeudelliset ja muut edellytykset lainmuutokselle, jolla passirekisteriin tai henkilökorttirekisteriin talletettujen sormenjälkien käyttäminen olisi mahdollista ainakin kaikkein törkeimpien rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi, joko osana poliisin henkilötietolainsäädännön toimeenpanoa koskevaa selvitystä tai antaa hallintovaliokunnalle asiasta erillisen selvityksen viimeistään syysistuntokauden 2022 alkuun mennessä.

Passin ja henkilökortin sisältämät biometriset tiedot, kasvokuva ja sormenjäljet, talletetaan Suomessa poliisin ylläpitämään kansalliseen rekisteriin. Tietojen sallituista käyttötarkoituksista säädetään vuonna 2019 voimaan tulleessa henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (616/2019, poliisin henkilötietolaki). Tietoja ei saa käyttää rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi.

Valiokunnan lausunto HaVL 11/2023 vp

Sisäministeriö on toimittanut 5.9.2022 hallintovaliokunnalle selvityksen passirekisterin ja henkilökorttirekisterin biometristen tietojen käyttämisestä rikostorjunnassa. Selvityksen johtopäätösten mukaan jatkoarvioinnissa olisi punnittava esimerkiksi matkustusasiakirjojen merkitystä henkilön liikkumisvapauden kannalta sekä alun perin matkustusasiakirjaa varten kerättyjen tietojen käyttämisellä saatavaa rikostorjunnallista hyötyä. Selvityksessä arvioitiin, että passirekisterin ja henkilökorttirekisterin biometristen tietojen hyödyt korostuisivat erityisesti vakavimpien rikosten estämisessä, paljastamisessa ja selvittämisessä.

Poliisin ylläpitämään rekisteriin tallennetaan biometrisia tietoja myös ulkomaalaislain (301/2004) 131 §:ssa tarkoitetuista henkilöryhmistä. Tietoja saa käyttää eräiden sellaisten rikosten ennalta estämiseen, paljastamiseen ja selvittämiseen, joiden on katsottu olevan kiinteässä yhteydessä valtion turvallisuuden suojaamiseen. Tietoja voidaan myös käyttää eräissä Schengenin tietojärjestelmään (SIS) tehtävissä kuulutuksissa, mutta vain hyvin rajoitetusti. Tähän liittyy jäljempänä käsitelty eduskunnan lausuma HE 35/2021 vp—EV 92/2022 vp.

Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaan hallitus vahvistaa rikostorjuntaa kansalaisten turvallisuuden ja viranomaisia kohtaan koetun luottamuksen lisäämiseksi. Osana tätä hallitus muun muassa arvioi ja parantaa edellytyksiä biometriikan käyttöön lainvalvonta- ja rikosentorjuntatarkoituksissa. Sisäministeriö on 25.9.2023 asettanut lainsäädäntöhankkeen valmistelemaan ehdotuksen passirekisteriin ja henkilökorttirekisteriin tallennettujen biometristen tietojen sekä ulkomaalaislain 131 §:n nojalla poliisin ylläpitämään rekisteriin tallennettujen biometristen tietojen käsittelyä koskevien säännösten muuttamiseksi (SM048:00/2023). Hankkeen tavoitteena on, että ehdotettu sääntely mahdollistaa biometristen tietojen käsittelyn välttämättömässä laajuudessa ottaen huomioon perus- ja ihmisoikeudet sekä yleislainsäädännössä tietojen käsittelylle asetetut edellytykset.

Valiokunta katsoo, että lausuma on tarpeen edelleen säilyttää.

Maltillista pelaamista edistävät kulutusrajoitukset ja ongelmapelaajien tuki- ja hoitopalvelut

HE 135/2019 vp — EV 226/2021 vp

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sisäministeriön asetuksessa VN/23729/2021 määriteltyjen vuorokausi- ja kuukausikohtaisten pakollisten enimmäistappiorajoitusten laskemiseksi tunnistauneena pelattavien rahapeliä osalta.

Sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva rahapeliä toimeenpanosta aiheutuvien haittariskien ja haittojen arviointiryhmä on antanut joulukuun 2022 lopussa kehittämissuosituksia tappiorajoista osana pelirajoituskokonaisuuden toimivuuden arviointia. Arviointiryhmä katsoi, että nykyinen kuukausikohtainen enimmäistappioraja on korkea ajatellen pelaajien kokonaisuutta ja etenkin, jos raja suhteutetaan yleiseen tulotasoon. Tappiorajat eivät arviointiryhmän mukaan ehkä toimi optimaalisesti rahapelihaittojen torjunnan näkökulmasta. Arviointiryhmä antoi suosituksen voimassa olevia enimmäistappiorajoja matalimmista rajoista ja totesi, että fyysisten rahapeliautomaattien kohdalla olisi syytä arvioida erillisten tappiorajojen asettamista.

Valiokunnan lausunto HaVL 11/2023 vp

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan hallitus uudistaa Suomen rahapelijärjestelmää avaten sitä lisenssimallilla kilpailulle viimeistään 1.1.2026. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tarkoitus on, että rahapelijärjestelmän uudistamista koskevassa lainsäädäntöhankkeessa selvitetään ja arvioidaan hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti, minkälaiset pelihaittojen hallintakeinot olisivat uudessa rahapelijärjestelmässä tarkoituksenmukaisimpia ja toimivimpia rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen torjumiseksi. Tämän vuoksi sisäministeriössä ei toistaiseksi ole käynnissä erillistä asetusmuutosvalmistelua enimmäistappiorajoja koskien.

Valiokunta katsoo, että lausuma voidaan poistaa.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus panostaa ongelmapelaajien ja heidän läheisilleen tarjottavien erilaisten tuki- ja hoitopalvelujen saatavuuteen sekä talous- ja velkaneuvonnan palveluihin.

Vuosikertomuksessa on raportoitu rahapelipoliittisen ohjelman toimeenpanosta sekä toteutetuista lainsäädäntömuutoksista, joilla pyritään parantamaan rahapelihaittojen torjuntaa ja tuki- ja hoitopalveluiden saatavuutta. Lisäksi valiokunta on saanut sosiaali- ja terveysministeriöltä tilanepäivityksen hallitusohjelma huomioiden. Sisäministeriöltä saadun selvityksen mukaan tarkoitus on, että rahapelijärjestelmän uudistamista koskevassa lainsäädäntöhankkeessa selvitetään ja arvioidaan hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti, minkälaiset pelihaittojen hallintakeinot olisivat uudessa rahapelijärjestelmässä tarkoituksenmukaisimpia ja toimivimpia rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen torjumiseksi.

Valiokunta katsoo, että lausuma tulee toistaiseksi edelleen säilyttää.

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

VNS 4/2021 vp — EK 11/2022 vp

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii sisäisen turvallisuuden keskeisten viranomaisten (poliisi, Rajavartiolaitos, pelastustoimi, Hätäkeskuslaitos, Tulli ja Maahanmuuttovirasto), rikosoikeudenhoidon ketjuun kuuluvien oikeushallinnon viranomaisten (Syyttäjälaitos ja Rikosseuraamuslaitos) sekä tuomioistuinlaitoksen toimintaedellytyksistä ja turvaa niiden rahoituspohjan vaalikaudet ylittävällä, kestäväällä ja pitkäjänteisellä tavalla sisäisen turvallisuuden selonteossa (VNS 4/2021 vp) esitettyihin resurssitarpeisiin perustuen.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus tehostaa vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa ja tässä tarkoituksessa muun muassa

- 1) päivittää järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen strategian mahdollisimman pian, sekä*
- 2) selvittää ja arvioi lainsäädännön kehittämistarpeet ja sen pohjalta valmistelee tarvittavat lainsäädäntöesitykset.*

Valiokunnan lausunto HaVL 11/2023 vp

3. Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi tietojen luovuttamista koskevaa sääntelyä ja sen pohjalta valmistelee esityksen lainsäädännön muuttamiseksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan viranomaisia velvoitettaisiin antamaan poliisille ainakin henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten muutoin salassa pidettävät välttämättömät tiedot.

Valiokunta katsoo, että lausumat 1, 2 ja 3 tulee kaikki säilyttää. Valiokunta kiirehti lausumien pohjalta toteutettavia toimenpiteitä.

Valtioneuvoston selonteko kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista

VNS 6/2021 vp — EK 22/2022 vp

Eduskunta edellyttää, että hallitus tarkkaan seuraa kotoutumiskoulutuksen, erityisesti kielikoulutuksen, vaikuttavuutta ja kieliopintojen velvoittavuutta lisäävien toimenpiteiden vaikutuksia oppimistuloksiin sekä huolehtii kieliopintojen kehittämisestä siten, että maahan muuttaneiden kielitaito vastaa nykyistä paremmin työelämän kielitaitovaatimuksia.

Valiokunta katsoo, että lausuma tulee säilyttää.

Biometrinen tietojen käsittelyä koskeva sääntely

HE 35/2021 vp — EV 92/2022 vp

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää ja arvioi tarkkaan ulkomaalaisten biometrinen tietojen käsittelyä koskevaa kansallista ja EU-sääntelyä, mukaan lukien edellytyksiä kansallisiin tietojärjestelmiin tallennettujen biometrinen tietojen käyttämiselle SIS-asetusten mukaisissa kuulutuksissa, ja ryhtyy tarvittaessa asianmukaisiin toimiin kansallisen lainsäädännön muuttamiseksi.

Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaan hallitus vahvistaa rikostorjuntaa kansalaisten turvallisuuden ja viranomaisia kohtaan koetun luottamuksen lisäämiseksi. Osana tätä hallitus muun muassa arvioi ja parantaa edellytyksiä biometriikan käyttöön lainvalvonta- ja rikosentorjuntatarkoituksissa. Sisäministeriö on 25.9.2023 asettanut lainsäädäntöhankkeen valmistelemaan ehdotuksen passirekisteriin ja henkilökorttirekisteriin tallennettujen biometrinen tietojen sekä ulkomaalaislain 131 §:n nojalla poliisin ylläpitämään rekisteriin tallennettujen biometrinen tietojen käsittelyä koskevien säännösten muuttamiseksi (SM048:00/2023). Hankkeen tavoitteena on, että ehdotettu sääntely mahdollistaa biometrinen tietojen käsittelyn välttämättömässä laajuudessa ottaen huomioon perus- ja ihmisoikeudet sekä yleislainsäädännössä tietojen käsittelylle asetetut edellytykset. Ulkomaalaislain 131 §:n nojalla tallennettujen biometrinen tietojen käyttämistä maahanmuuttohallintoon liittyvissä SIS-palauttamiskuulutuksissa ja SIS-maahantulokieltokulutuksissa arvioidaan lisäksi sisäministeriön 12.9.2023 asettamassa hankkeessa, jossa kehitetään ulkomaalaislainsäädännön oleskelulupasääntelyä. (SM041:00/2023).

Valiokunta katsoo, että lausuma tulee säilyttää.

Valiokunnan lausunto HaVL 11/2023 vp

Opiskelun perusteella myönnettävien oleskelulupien jälkivalvonta

HE 232/2021 vp — EV 35/2022 vp

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tulevaisuudessa tarvittaviin toimenpiteisiin opiskelun perusteella myönnettävien oleskelulupien edellytyksiä koskevan jälkivalvonnan toimivuuden varmistamiseksi, tehostamiseksi ja resursoimiseksi tavalla, jolla varmistetaan oleskeluluvan edellytysten olemassaolo myös luvan myöntämisen jälkeen.

Valiokunta katsoo, että lausuma tulee säilyttää.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen liittyvän rahoituslainsäädännön muuttaminen

HE 68/2022 vp — EV 102/2022 vp

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin merellisen öljyntorjunnan rahoituksen turvaamiseksi.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii siitä, että sosiaali- ja terveyshuollon ja pelastustoimen uudistuksen tavoitteiden toteutumista seurataan pitkäjänteisesti ja havainnoista raportoidaan säännöllisesti.

Valiokunta katsoo, että lausuma 1 ja 2 tulee kumpikin säilyttää.

Valtioneuvoston selonteko tiedustelulainsäädännöstä

VNS 11/2021 vp — EK 70/2022 vp

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus tekee perusteellisen selvityksen tiedustelulainsäädännön palomuurisääntelyn toimivuudesta ja täsmentämistarpeista, ja arvioinnin pohjalta valmistelee tarvittavat kattavat, tarkkarajaiset ja täsmälliset säännösehdotukset sääntelyn selkeyttämiseksi.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus muutoinkin tarkastelee tiedustelulainsäädännön toimivuutta, vaikutuksia ja mahdollisia muutostarpeita, huolehtii lainsäädännön ajantasaisuudesta muuttuvassa toimintaympäristössä sekä varmistaa tiedustelutoiminnan ja sen valvonnan riittävät resurssit.

Valiokunta katsoo, että lausuma 1 ja 2 tulee kumpikin säilyttää.

Lopuksi

Valiokunta viittaa vuoden 2021 vuosikertomuksesta antamaansa lausuntoon (HaVL 21/2022 vp—K 2/2022 vp) ja huomauttaa, että valiokunta ei ollut antanut lupaa poistaa eduskunnan vastaukseen hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain väliaikaisesta muuttamisesta

Valiokunnan lausunto HaVL 11/2023 vp

ta (HE 65/2020 vp—EV 63/2020 vp) sisältynyttä 2. lausumaa. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, että lausumaa ei ole tarpeen palauttaa vuosikertomukseen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Hallintovaliokunta esittää,

että tarkastusvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 5.10.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Mauri Peltokangas ps
jäsen Otto Andersson r
jäsen Hanna Huttunen kesk
jäsen Juha Hänninen kok
jäsen Laura Meriluoto vas
jäsen Saku Nikkanen sd
jäsen Eemeli Peltonen sd
jäsen Paula Werning sd
jäsen Joakim Vigelius ps
jäsen Ben Zyskowitz kok
varajäsen Sanna Antikainen ps
varajäsen Timo Suhonen sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne